

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
«_____» _____ 2017 р.



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛОГОПЕДІЯ

Галузь знань: 0101 Педагогічна освіта

Спеціальність: 5.01010101 Дошкільна освіта

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2029/17
Всич
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 2017 р.

Київ 2017 рік

Робоча програма «Логопедія» для студентів галузі знань 0101 Педагогічна освіта, за спеціальністю 5.01010101 Дошкільна освіта

Розробники: Пижевська Ірина Володимирівна,
викладач циклової комісії з педагогічної освіти
Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від «29» серпня 2017 р. № 1

Голова циклової комісії  Л.Л.Артюх

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 1,5	Галузь знань: 0101 Педагогічна освіта Спеціальність: 5.01010101 Дошкільна освіта	Нормативна	
Змістових модулів - 2		Рік підготовки: 3-й	
Загальна кількість годин – 45 год.		Семестр 5-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2 самостійної роботи студента -2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: молодший спеціаліст	Лекції 10 год.	
		Семінарські 6 год.	
		Практичні 6 год.	
		Модульний контроль 2 год.	
		Індивідуальні заняття 6 год.	
		Самостійна робота 15 год.	
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: висвітлення основних закономірностей та особливостей розвитку дітей з порушеннями мовлення; основних мовленнях порушень на напрямків логопедичної роботи по їх подоланню.

Зміст курсу упорядкований у відповідності з концепцією розвитку національної освіти, з ідеями українських класиків педагогічної і психологічної наук, видатних громадських діячів.

Завдання курсу:

- надання студентам теоретичних знань щодо загальної характеристики різних мовленнєвих порушеннях в історичному аспекті, етіології, механізмів, симптоматики, класифікації, динаміки протікання даних порушень мовлення за умов цілеспрямованого навчання та виховання;
- формування у студентів категоріальних понять з логопедії;
- формування у студентів умінь правильно діагностувати певне мовленнєве порушення та визначати ефективні шляхи корекційного впливу у різних категорій дітей з тяжкими порушеннями мовлення;
- прищеплення особливого ставлення до дітей з мовленнєвими порушеннями;
- стимулювання студентів до активної аналітико-пошукової роботи, що спрямована на визначення ефективних шляхів корекційно-педагогічної та логопедичної роботи з дітьми з вадами мовлення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі предметні **компетентності:**

- знання предмету і завдань логопедії;
- знання етіології та класифікації мовленнєвих порушень;
- знання основних мовленнєвих порушень, їх основних видів та форм: дислалія, ринолалія, дизартрія, афонія, дисфонія, тахілалія, браділалія, полтерн, баттаризм, заїкання, алалія, афазія, дисграфія, дислексія, фонетико-фонематичний недорозвиток мовлення (ФФНМ), загальний недорозвиток мовлення (ЗНМ);
- знання методики логопедичного впливу при порушеннях мовлення;
- розуміння причин недоліків звуковимови у дітей та способів їх подолання;
- знання особливостей проведення обстеження дітей з порушеннями мовлення;
- розуміння особливостей логопедичної роботи щодо подолання різноманітних порушень мовлення (дислалії, ринолалії, дизартрії, афонії, дисфонії, тахілалії, браділалії, полтерну, баттаризму, заїкання, алалії, афазії, дисграфії, дислексії, ФФНМ, ЗНМ);
- вміння визначати загально дидактичні, спеціальні та логопедичні поняття;
- здатність аналізувати стан сучасної логопедичної та психолого-педагогічної допомоги дітям з мовленнєвими порушеннями на основі теоретичного опрацювання спеціальної літератури;
- розуміння основних проблем спеціального навчання та виховання, здатність точно та послідовно визначати систему принципів, методів, прийомів та спеціальних засобів навчання та виховання дітей дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями;
- вміння використовувати різні методи та прийоми навчання та виховання виходячи з пізнавальних можливостей та перспектив розвитку дітей з мовленнєвими порушеннями;
- здатність здійснювати корекційний вплив, володіти методами навчання та виховання дітей з різними мовленнєвими порушеннями;
- вміння здійснювати специфічний та індивідуальний підхід до дітей з порушеннями мовлення на основі знань про структуру їх дефекту, умов виховання, здібностей, мотивації;
- можливість визначати та удосконалювати форми та зміст корекційно-педагогічного та логопедичного процесу, спрямованого на подолання порушень мовленнєвої діяльності у дітей дошкільного віку.

Курс логопедії реалізовується через систему лекцій, семінарських та практичних занять. Зміст розроблено з врахуванням положень кредитно-модульного навчання. Вміщено короткі пояснення щодо

організації роботи за даною системою. Таблиці модульного контролю, контролю за систематичною та активною роботою допоможуть студентам самостійно вести облік виконаної роботи.

Вивчення курсу «Логопедія» здійснюється у V семестрі, закінчується підсумковим видом контролю – диференційований залік. Загальна кількість годин становить 45 год, з яких 10 год – лекції, 6 год – семінарські заняття, 6 год – практичні заняття, 2 год – модульний контроль, 6 год – індивідуальних занять, 15 год – самостійна робота.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Теоретичні основи логопедії. Дислалія. Ринологія, дизартрія, порушення голосу та темпу мовлення.

Тема 1. Теоретичні основи логопедії. Дислалія. Логопедична робота по подоланню порушень.

Тема 2. Ринологія, дизартрія, порушення голосу та темпу мовлення. Логопедична робота по подоланню порушень.

Змістовий модуль II. Заїкання, алалія та афазія. Порушення писемного мовлення. Логопедична робота при фонетико-фонематичному недорозвиненні мовлення та загальному недорозвиненню мовлення. Мережа освітніх закладів.

Тема 3. Заїкання, алалія та афазія. Логопедична робота по подоланню порушень.

Тема 4. Порушення писемного мовлення. Логопедична робота по подоланню порушень.

Тема 5. Логопедична робота при фонетико-фонематичному недорозвиненні мовлення та загальному недорозвиненню мовлення. Мережа освітніх закладів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
лекції		практ.	сем.	пк	інд.	с.р.	
Змістовий модуль I.							
Теоретичні основи логопедії. Дислалія. Ринологія, дизартрія, порушення голосу та темпу мовлення.							
Теоретичні основи логопедії. Дислалія. Логопедична робота по подоланню порушень.	7	2		2			3
Ринологія, дизартрія, порушення голосу та темпу мовлення. Логопедична робота по подоланню порушень.	10	2	2			2	4
Разом за змістовим модулем 1.	17	4	2	2		2	7
Змістовий модуль II.							
Заїкання, алалія та афазія. Порушення писемного мовлення. Логопедична робота при фонетико-фонематичному недорозвиненні мовлення та загальному недорозвиненню мовлення. Мережа освітніх закладів.							
Заїкання, алалія та афазія. Логопедична робота по подоланню порушень.	8	2		2		2	2
Порушення писемного мовлення. Логопедична робота по подоланню порушень.	7	2	2				3
Логопедична робота при фонетико-фонематичному недорозвиненні мовлення та загальному недорозвиненню мовлення. Мережа освітніх закладів.	11	2	2	2		2	3
Модульна контрольна робота.	2					2	
Разом за змістовим модулем 2.	28	6	4	4		4	8
Всього годин	45	10	6	6		2	15

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Логопедія як наука, її науково-теоретичні основи. Причини мовленнєвих порушень. Основні форми і види мовленнєвим порушень. Дислалія як вада мовлення (визначення, причини, форми).	2
2	Заїкання, алалія, афазія (визначення, причини, симптоматика).	2
3	Логопедична робота при фонетико-фонематичному недорозвиненні мовлення та загальному недорозвиненню мовлення. Мережа освітніх закладів.	2
Разом		6 год.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Напрямки логопедичної роботи, спрямованої на подоланняринолалії, дизартрії, порушення голосу та темпу мовлення у дітей.	2
2	Зміст логопедичної роботи по подоланню вад писемного мовлення.	2
3	Зміст логопедичної роботи по подоланню ФФНМ та ЗНМ.	2
Разом		6 год.

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Теоретичні основи логопедії. Дислалія. Логопедична робота по подоланню порушень.	3	5
2	Ринолалія, дизартрія, порушення голосу та темпу мовлення. Логопедична робота по подоланню порушень	4	5
3	Заїкання, алалія та афазія. Логопедична робота по подоланню порушень.	2	5
4	Порушення писемного мовлення. Логопедична робота по подоланню порушень	3	5
5	Логопедична робота при фонетико-фонематичному недорозвиненні мовлення та загальному недорозвиненню мовлення. Мережа освітніх закладів.	3	5
Разом		15 год.	25

Навчально-методична карта дисципліни «Логопедія»

Разом: 45 год., із них: 10 год. – лекцій, 6 год. – семінарських занять, 6 год. – практичних занять, 6 год. – індивідуальна робота, 15 год. – самостійна робота, 2 год. – модульний контроль.

Модулі		Змістовий модуль I.		Змістовий модуль II.	
Назва модуля	Теоретичні основи логопедії. Дислалія. Ринолалія, дизартрія, порушення голосу та темпу мовлення.		Зайкання, алалія та афазія. Порушення писемного мовлення. Логопедична робота при фонетико-фонематичному недорозвиненому мовленні. Мережа освітніх закладів.		
Лекції	1	2	3	4	5
Темі лекцій	Теоретичні основи логопедії. Дислалія. Логопедична робота по подоланню порушень.	Ринолалія, дизартрія, порушення голосу та темпу мовлення. Логопедична робота по подоланню порушень.	Зайкання, алалія та афазія. Логопедична робота по подоланню порушень.	Зайкання, алалія та афазія. Логопедична робота по подоланню порушень.	Зайкання, алалія та афазія. Логопедична робота по подоланню порушень.
Темі семінарських занять	Логопедія як наука, її науково-теоретичні основи. Причини мовленнєвих порушень. Основні форми і види мовленнєвих порушень. Дислалія як вада мовлення (визначення, причини, форми).		Зайкання, алалія, афазія (визначення, причини, симптоматика).		
Темі практичних занять	Напрямки логопедичної роботи, спрямованої на подолання ринолалії, дизартрії, порушення голосу та темпу мовлення у дітей.				
Самостійна робота	Таблиця 7.				
Вид поточного контролю	Модульна контрольна робота.				
Підсумковий контроль	Залік				

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- **Словесні:** лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- **Наочні:** спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- **Практичні:** виконання практичних робіт.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За рівнем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За рівнем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача; самостійна робота студентів; з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. Методи контролю

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Розподіл балів, які отримують студенти

№ п/п	Вид діяльності	Кількість	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій	5	1	5
2.	Відвідування практичних і семінарських занять	6	1	6
3.	Робота на практичному занятті, семінарі (доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	6	10	60
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	5	25
5.	Виконання модульної контрольної роботи	1	25	25
Всього				121
Підсумковий контроль – залік				
Коефіцієнт			1,21	

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Сума	Підсумковий тест
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				залік
T1	T2	T3	T4	T5		
34		87				
Всього 121/1,21					100	

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

9. Методичне забезпечення

- робоча навчальна програма;
- навчальні посібники;
- опорні конспекти лекцій;
- схематична наочність;
- засоби підсумкового контролю.

10. Очікувані результати.

- знання щодо предмету і завдань логопедії;
- знання щодо етіології та класифікації мовленнєвих порушень;
- знання щодо основних мовленнєвих порушень, їх основних видів та форм: дислалія, ринологія, дизартрія, афонія, дисфонія, тахілалія, браділалія, полтерн, баттаризм, заїкання, алалія, афазія, дисграфія, дислексія, фонетико-фонематичний недорозвиток мовлення (ФФНМ), загальний недорозвиток мовлення (ЗНМ);
- знання щодо методики логопедичного впливу при порушеннях мовлення;
- розуміння причин недоліків звуковимови у дітей та способів їх подолання;
- знання щодо особливостей проведення обстеження дітей з порушеннями мовлення;
- розуміння особливостей логопедичної роботи щодо подолання різноманітних порушень мовлення (дислалії, ринології, дизартрії, афонії, дисфонії, тахілалії, браділалії, полтерну, баттаризму, заїкання, алалії, афазії, дисграфії, дислексії, ФФНМ, ЗНМ);
- вміння визначати загально дидактичні, спеціальні та логопедичні поняття;
- здатність аналізувати стан сучасної логопедичної та психолого-педагогічної допомоги дітям з мовленнєвими порушеннями на основі теоретичного опрацювання спеціальної літератури;
- розуміння основних проблем спеціального навчання та виховання, здатність точно та послідовно визначати систему принципів, методів, прийомів та спеціальних засобів навчання та виховання дітей дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями;
- вміння використовувати різні методи та прийоми навчання та виховання виходячи з пізнавальних можливостей та перспектив розвитку дітей з мовленнєвими порушеннями;
- здатність здійснювати корекційний вплив, володіти методами навчання та виховання дітей з різними мовленнєвими порушеннями;
- вміння здійснювати специфічний та індивідуальний підхід до дітей з порушеннями мовлення на основі знань про структуру їх дефекту, умов виховання, здібностей, мотивації;
- вміння визначати та удосконалювати форми та зміст корекційно-педагогічного та логопедичного процесу, спрямованого на подолання порушень мовленнєвої діяльності у дітей дошкільного віку.

12.Рекомендована література

Базова

1. Логопедія : підручник. [Текст] / за ред. М.К. Шеремет; четверте видання, перероблене та доповнене. — К.: Видавничий дім «Слово», 2017. — 856 с.
2. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки: навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта». [Текст] / О.В. Мартинчук. — К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. — 288 с.
3. Хрестоматія з логопедії: Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринопалія : навч. посіб. [Текст] / [уклад.: М.К. Шеремет, І.В. Мартиненко, С.Ю. Конопляста] ; за ред. М.К. Шеремет, І.В. Мартиненко. 2ге вид., змін. і доповн. К. : КНТ, 2008. 379 с.
4. Хрестоматія з логопедії: Навчальний посібник [Текст] / Шеремет М.К., Мартиненко І.В. - К., 2006.-360 с.
5. Шеремет М.К. Логопедія. Підручник. [Текст] / Шеремет М.К. / 4-те видання, перероблене та доповнене. - 2015р., 776 с.

Допоміжна

1. Актуальні проблеми сучасної логопедії: матеріали конференції. - К. РВЦ КПДЮ, 2007. - 95 с.
2. Профілактика оптичної диографії: навчально-методичний посібник / Укл.: І.С.Марченко, Т.В.Кобилякова. - К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2009. - 101с.
3. Трофименко Л.І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку із ЗНМ: програмно-методичний комплекс / За ред. Є.Ф.Соботович. - К., 2007. -120 с.
4. Чередніченко Н.В., Курбатова А.І. Формування графічної навички письма у дітей з різними вадами мовлення в умовах колекційного навчання: Навчально-методичний посібник. - К.: НПУ імені МП.Драгоманова, 2009. - 96 с.
5. Шеремет М.К., Пахомова Н.Г. Формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання у школі: навчально-методичний посібник. - К., 2010. - 137 с.
6. Шеремет М.К., Ревуцька О.В. Логопедія (корекційна робота при дислалії): Навчальний посібник. - К., 2009. - 160 с.

13.Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnrb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>
4. Сайт «Української асоціації корекційних педагогів www.UASP.org.ua